

Predmet: Lovas (Ljuban Devetak i dr.)

Broj predmeta: K.V. br. 6/07 (od 01.01.2010. godine broj predmeta je K. Po2 br. 22/10)

Glavni pretres: 16, 17. i 18. 09. 2008. godine

Izveštaj: Nataša Kandić i advokat Dragoljub Todorović, punomoćnici žrtava

Odbojana optuženog Radisava Josipovića

Zbog oružanih sukoba u nekim delovima Jugoslavije, mobilisan je 1991. godine u rezervni sastav i raspoređen u protivdiverzantsku četu TO Valjevo. Prvi prepostavljeni starešina bio mu je komandir čete Radovan Vlajković, a komandant protivdiverzantskog odreda u čijem sastavu se nalazio, bio je kapetan prve klase optuženi Darko Perić. Bio je komandir prvog voda u četi Radovana Vlajkovića. Na dan 07.11.1991, odred je krenuo iz Valjeva prema selu Tovarnik, gde su proveli nekoliko dana. Komandir čete Radovan Vlajković obavestio ga je da je komandant odreda Perić naredio pokret jedinice za selo Lovac. Ni optuženi, ni Vlajković nisu tačno znali na kakav zadatak se upućuju. U selo Lovas otišli su kamionima 17.10.1991. godine, u popodnevnim časovima. Cela jedinica je smeštena u školi koja se nalazila u centru sela. Negde oko 19:00 ili 20:00 časova optuženi Darko Perić je sazvao sastanak kome su prisustvovali optuženi Radovan Vlajković kao komandir čete, Živorad Stojković komandir drugog voda i Miroslav Plavšić komandir trećeg voda. Optuženi Perić je rekao, da je jedinica od prepostavljenog starešine Dimitrijevića, dobila zadatak da izvrši pretres terena obližnjeg vinograda. Napomenuo je da treba da se čuvaju snajperske vatre i da treba da paze jer je moguće da u rejonu vinograda postoje pojedinačne mine. Optuženi Vlajković i tražio da im se u izvođenju jedne takve akcije pridoda neko oklopno vozilo, jer su bili naoružani samo pešadijskim naoružanjem, a to su rekli i drugi prisutni. Optuženi Perić je rekao da oni nisu komandanti divizija da bi određivali upotrebu taktičkih jedinica, nego su komandiri četa koji su dužni da izvršavaju zadatak. Rekao je i da će sa njima ići dobrovoljaci koji su iskusni ratnici i da će povesti jedan broj meštana. Optuženi Vlajković je odbio da ide na taj zadatak. Po završetku sastanka optuženi je otišao do svojih vojnika u učioniku i rekao im šta predstoji. Vojnici su se pobunili i govorili da je, u takvim uslovima, rizično ići u tu akciju. O tome je obavestio komandira čete optuženog Vlajkovića, pa je on rekao da će obavestiti Perića, da on dode i ohrabri vojsku. Optuženi Perić je održao sastanak sa vojskom i rekao je da će sa njima ići jedan broj meštana vodiča i jedan broj iskusnih dobrovoljaca, pa su protesti vojske prestali.

Ujutru se jedinica postrojila u hodniku i rečeno je da treba da ide 30 dobrovoljaca. Perić je rekao da on mora da ide na drugi zadatak, a da će jedinicu voditi čovek iz odreda *Dušan Silni* koji ima iskustvo u ratovanju. Na ulazu u dvorište Zemljoradničke zadruge, video je ružne scene. Vojnici su zlostavljali zatvorene meštane, udarajući ih palicama i bodući ih nožem. Komandant odreda *Dušan Silni* posrojio je civile, a sa jedne i druge strane vojnike i dobrovoljce. Civili su bili postrojeni u dve kolone, a vojnici i dobrovoljci takođe u dve, tako da su krenuli u četiri kolone. Uz put kolona se razvukla, jer je među civilima bilo dosta iscrpljenih ljudi koji nisu mogli da hodaju.

Kada je kolona došla do jedne livade, neko je komandovao da se skrene u livadu, gde su prvo ušli meštani civili i počeli nogama da razgrnu detelinu. U jednom trenutku neko je viknuo *mina*, pa su mnogi krenuli prema tom čoveku, među njima i optuženi Vlajković. Odmah zatim, neko od meštana se bacio na minu, došlo je do više detonacija, pa su svi u panici i strahu zaledli. Ljudi iz kolone su počeli da pucaju. Zna da su trojica dobrovoljaca bili ranjeni i da je lakše ranjen

optuženi Vlajković. Neki čovek iz grupe dobrovoljaca je sklonio mine. Vratili su se u Lovas, a ubrzo su on i optuženi Vlajković odvedeni u Šid, gde su noć proveli u zatvoru, a sutradan ih je, o događajima na minskom polju, saslušavao neki major bezbednosti. Kada su bili pušteni vratili su se u školu u Lovas odakle su sutradan otišli za Valjevo.

Ispitivanje od strane predsednika veća

Iz Valjeva, sa njima su krenuli i oficiri Ratko Đokić i optuženi Miodrag Dimitrijević, koji je u Lovasu bio prepostavljeni starešina optuženom Periću. Optuženi Perić je na sastanku rekao da postoji mogućnost da u vinogradu ima mina i da će akciju voditi neki iskusni dobrovoljac. Iz njegove čete u akciju je krenulo oko 20 vojnika. U dvorištu *Zemljoradničke zadruge* video je ljudi koji su sedeli u jadnom stanju, a neki dobrovoljac je neke od njih ubadao nožem, a drugi ih udarao palicom.

Pitanja punomoćnika oštećenih

Na pitanje punomoćnika Todorovića odgovara da za dobrovoljački odred *Dušan Silni* uopšte nije znao pre dolaska u Lovas. Ne seća se da im je optuženi Perić na sastanku rekao da na terenu koji treba da pretraže postoji silos. Pre ulaska u livadu sa detelinom meštani Hrvati, koji su se dotle kretali u koloni, prešli su u frontalno kretanje - kao streljački stroj. Razmak između jednog i drugog bio je nešto manji od jednog metra. Na pitanje punomoćnice Nataše Kandić odgovara da ne može da se seti da je vojnicima 18.10. ujutru, kada ih je postrojio optuženi Perić, neko rekao da optuženi Vlajković odbija naređenje. Video je civila koji je viknuo *mina* i od njega je bio udaljen najviše 30 metara. Nije primetio da se civili drže za ruke u momentu kada je čuo da je neko viknuo *mina*.

Suočenje optuženog Draka Perića i optuženog Radisava Josipovića

Optuženi Perić i Josipović suočeni su na okolnosti da li je na sastanku 17.10.1991. optuženi Perić rekao da će u akciju pretresa terena biti vođeni zarobljeni civili, da li je optuženi Radovan Vlajković odbio naređenje i da li je optuženi Perić za komandanta akcije imenovao pripadnika dobrovoljačkog odreda *Dušan Silni*.

Odbojana okrivljenog Jovana Dimitrijevića

Na ratište je otišao po pozivu Zorana Obrenovića zvanog *Aždaja*, koga je od ranije poznavao. Ne seća se tačno kog datuma, sa grupom dobrovoljaca došao je u Pazovu gde ih je sačekao Mirko Jović i održao neki govor koji njega nije zanimalo. Otišli su autobusom do Tovarnika, a u Lovas su došli sutradan, nakon što su ga osvojile srpske snage. Po dolasku u Lovas zaduženi su naoružanjem i uniformama, koje su im podelili Borislav Mihajlović zvani *Bata* i Zoran Obrenović. Zadužio je poluautomatsku pušku. Prva tri-četiri dana živeo je kod nekog Vorkapića koji je bio u sastavu TO i on ga je slao kod nekih meštana da oduzima oružje. U dva ili tri slučaja on je oduzeo lovačku pušku, pištolj i lovački karabin. Pored toga u dva-tri navrata davao je stražu na obodu sela. Drugih zadataka nije imao. Hranio se u *Zemljoradničkoj zadruzi*, gde je bilo mnogo vojske i civila.

Jednog dana je sreo optuženog Bačića i sada pokojnog Hrnjačkog, pa su ga oni pozvali da ide sa njima. On je otišao da jede i posle toga se pridružio jednoj jako dugoj koloni u kojoj je bilo 40 do 50 civila i isto toliko vojnika u raznim uniformama. On se kretao levom stranom u odnosu na civile. Ispred njega je išao Bačić, a iza njega Hrnjački. Kolona se rastegla i u jednom trenutku je čuo pucnjavu na začelju kolone. Okrenuo se u pravcu odakle se čulo pucanje, ali ništa nije video. Kasnije je čuo da je ubijen neki civil koji nije mogao da hoda. Prednji deo kolone je skretao u livadu, pa je i on zajedno sa Bačićem skrenuo u livadu. Čuo je kada je jedan civil viknuo *mina*. Približio se na dva-tri metra i taj čovek se bacio na minu. Osetio je jak udarac u grudi i imao je

osećaj da propada u neki ambis, tako da se od tada ničega ne seća. Kada se probudio bio je u automobilu u kome su bili Bačić i Hrnjački, koji su ga odveli u ambulantu u mestu Sremske Laze, a kasnije je bio na lečenju u VMA.

I

spitivanje od strane predsednika veća

Pripadao je Teritorijalnoj odbrani. Naređenja je primao od Borislava Mihajlovića i Zorana Obrenovića. Nije mu poznato od koga su njih dvojica primali naređenja. Jedne večer uhapšena su dvojica meštana koji su navodno pucali u vojsku, ali mu nije poznato šta je dalje bilo sa njima. Ne zna da li je bilo zarobljenih i pritvorenih lica u Lovasu. Optuženi Dragan Bačić i Zoran Kosijer vodili su civile da beru kukuruz, jabuke, grožđe i ti proizvodi su se donosili u *Zadrugu*.

Pitanja punomoćnika oštećenih

Znao je da je u Lovasu uveden policijski čas. Kolona je promenila pravac kretanja na ulasku u livadu. Tada je naređeno da meštani, koji su išli na čelu kolone, pređu u frontalni način kretanja (da se razviju u strelce).

Na pitanje punomoćnice Nataše Kandić kako može da uđe u privatnu kuću da bi u njoj živeo, ko mu je to i na koji način odobrio, odgovara da je to bila kuća u ulici Partizanska, a pošto on u Beogradu stanuje u Partizanskoj ulici, poželeo je da i tu stanuje u ulici istog naziva. Ušao je u tu kuću, pitao vlasnike da li može da stanuje i oni su mu odobrili. Da su mu rekli da ne može, ne bi tu ostao. Policijski punkt je postojao na izlasku iz Lovasa kod silosa. To je bilo u pravcu kuda se kolona kretala, ali do tog punkta nisu stigli, jer su pre punkta naišli na minsko polje.